

Metodické vysvětlivky

Dokument obsahuje vybrané základní ukazatele odvětví finančního zprostředkování. Podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) publikace zahrnuje údaje za oddíly 64 (Finanční zprostředkování kromě pojišťovnictví a penzijního financování), 65 (Pojištění, zajištění a penzijní financování, kromě povinného sociálního zabezpečení) a za 66 (Ostatní finanční činnosti).

Údaje vycházejí ze zpracování pěti typů čtvrtletních statistických výkazů a vybraných výkazů ČNB:

- **Pen 3a-04** vyplňují bankovní peněžní instituce (CZ-NACE 64.1), které účtují podle účtové osnovy pro banky,
- **Pen 3b-04** – výkaznickou povinnost k tomuto výkazu mají ekonomické subjekty zapsané do obchodního rejstříku a spadající podle převažující činnosti do skupiny CZ-NACE 64.9 (Ostatní finanční zprostředkování) a oddílu CZ-NACE 66 (Ostatní finanční činnosti) a zároveň účtující jako banky. Patří sem tedy převážně investiční společnosti a jimi spravované fondy, spořitelni a úvěrní družstva a licencovaní obchodníci s cennými papíry,
- **Pen 3c-04** – výkaznickou povinnost k tomuto výkazu mají ekonomické subjekty zapsané do obchodního rejstříku a spadající podle převažující činnosti do skupiny CZ-NACE 64.9 nebo oddílu CZ-NACE 66 a zároveň účtující jako podnikatelé, tj. finanční leasingové společnosti, zastavárny, faktoringové společnosti, burzy, směnárny a pojišťovací zprostředkovatelé,
- **Poj 3a-04** – výkaznickou povinnost k tomuto výkazu mají ekonomické subjekty zapsané do obchodního rejstříku a spadající podle převažující činnosti do skupiny CZ-NACE 65.11 a 65.12 a účtující jako pojišťovny a zároveň do skupiny CZ-NACE 65.20 pro specializované zajišťovny,
- **Poj 3b-04** – výkaznickou povinnost k tomuto výkazu mají ekonomické subjekty zapsané do obchodního rejstříku a spadající podle převažující činnosti do skupiny CZ-NACE 65.30 a účtující jako banky,
- **Bil (ČNB) 1-12/ RISIFE 11** – Souhrnná měsíční bilance aktiv a pasiv obchodních bank,
- **Bil (ČNB) 2-12/ VISIFE 10** – Měsíční výkaz zisku a ztráty banky,
- **POJ (ČNB) 11-04/ RISIPE 11** – Čtvrtletní bilance aktiv a pasiv pojišťovny pro národní účty,
- **PEF (ČNB) 12-04/ RISIPE 12** – Čtvrtletní bilance aktiv a pasiv penzijního fondu pro národní účty.

V případech, kdy z jakýchkoli důvodů, přes opakované urgencye, jednotka v řádném termínu nepředloží výkaz, jsou data za tuto jednotku dopočítána aplikací matematicko-statistických metod, s využitím dříve poskytnutých údajů či informací z jiných administrativních zdrojů (např. o počtu zaměstnanců). Pokud jednotka není schopna uvést přesnou hodnotu ukazatele, dle metodických vysvětlivek k výkazu se připouští použití kvalifikovaných odhadů.

Při zpracování běžného čtvrtletí se současně provádějí zpětné opravy dat za předchozí období z důvodu dodatečného pořízení výkazů došlých po termínu předložení či oprav vykázaných údajů vykazujícími jednotkami, proto se údaje za předchozí období mohou lišit od dříve zveřejněných údajů. Definitivní opravy čtvrtletních údajů se provádějí na základě porovnání s ročními údaji vykázanými na ročních výkazech Pen 5a-01 (banky), Pen 5b-01 a P 5-01 (nebankovní finanční instituce), Poj 5a-01 (pojišťovny) a Poj 5b-01 (penzijní fondy). To znamená, že údaje za rok 2009 budou definitivně opraveny na základě přesnějších ročních údajů a budou použity v dokumentu za 4. čtvrtletí 2010. Výsledky ročních výkazů Pen 5a-01, Pen 5b-01, P 5-01, Poj 5a-01 a Poj 5b-01 vycházejí navíc v samostatném dokumentu na internetových stránkách úřadu.

Poznámky k tabulkám

Souhrnná tabulka za odvětví finančního zprostředkování má pořadové číslo 1. Ukazatele bank jsou zařazeny v tabulkách 2 až 4, ukazatele nebankovních peněžních institucí v tabulkách 5 až 7, ukazatele investičních společností a fondů v tabulkách 8 až 10, ukazatele finančních leasingových společností v tabulkách 11 až 13, ukazatele pojišťoven v tabulkách 14 až 19 a ukazatele penzijních fondů jsou v tabulkách 20 až 23.

- 1) *znak (-)* – pokud nebyl zjištěn žádný údaj
- 2) *znak (0)* – pokud byla hodnota zjištěna, ale nedosahuje ani takové velikosti, aby mohla být vykázána podle pravidel o zaokrouhlování jako nenulové číslo
- 3) *znak (.)* – jestliže příslušný údaj není k dispozici resp. se v příslušné kategorii nebo subkategorii vyskytuje nižší počet jednotek, než odpovídá podmínkám pro poskytování statistických informací

4) *znak (x)* – údaj se nemůže vyskytnout z logických důvodů (např. v indexu, pro který v základním období hodnota dosahovala „0“ nebo se vyskytl údaj se záporným znaménkem, případně index byl vyšší než 999,9)

Index - vyjadřuje vývoj v porovnání se stejným obdobím předchozího roku (v %).

Pojem **fyzické osoby** zahrnuje jednotlivce (občany) a osoby samostatně výdělečně činné (podnikatelé, živnostníci, svobodná povolání), nezapsané v obchodním rejstříku.

Finanční zprostředkování celkem

Vybrané ukazatele hospodaření v peněžnictví a pojišťovnictví jsou soubornou tabulkou odvětví finančního zprostředkování. Každý ukazatel je součtem údajů za bankovní peněžní instituce, nebankovní peněžní instituce, pojišťovny (zajišťovny) a penzijní fondy.

Zaměstnanci, mzdy

Průměrný evidenční počet zaměstnanců - všichni stálí i dočasní zaměstnanci (bez ohledu na jejich státní příslušnost), kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli (u družstevních podniků osoby i v členském poměru, kde však součástí členství je i pracovní vztah) a za svou práci dostávají od zaměstnavatele mzdu. Avšak nezáleží na tom, zda jsou skutečně přítomni v práci či nikoliv (např. pro nemoc, dovolenou na zotavenou, vojenské cvičení apod.).

Nezahrnují se sem však např. ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (vykonávají-li ale současně práci v pracovním poměru, zahrnují se do evidenčního počtu zaměstnanců toho zaměstnavatele, pro kterého práci vykonávají), učni a studenti na provozní praxi, osoby pracující podle dohod o práci či pracovní činnosti apod.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách se vypočítává jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce. Přepočtení na plně zaměstnané se provede u zaměstnanců s kratší pracovní dobou vykonávající práci jen příležitostně na výzvu a dle potřeb zaměstnavatele nebo vykonávající vedlejší činnost v souběžném pracovním poměru.

Mzdy (bez OON) - jsou to peněžité plnění nebo plnění peněžité hodnoty (naturální mzdy) poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům za práci. Patří sem tarifní mzdy a platy, osobní ohodnocení, příplatky a doplňky ke mzdě nebo platu a jiná obdobná plnění, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost, ve formě naturální mzdy se do mezd zahrnuje též příslušný podíl pořizovací ceny motorového vozidla poskytnutého zaměstnavatelem zaměstnanci k používání pro služební i soukromé účely. Do mezd se zahrnují také plnění mající charakter mezd (odměn za práci), u nichž zaměstnavatel rozhodl, že budou hrazeny z použitelného zisku, fondu odměn nebo jiného fondu vytvořeného z použitelného zisku. Ostatní osobní náklady (OON) se do mezd nezahrnují. Mzdy se uvádějí v hrubých částkách ve sledovaném období zúčtované k výplatě.

Ostatní osobní náklady - jde o odměny za práce poskytované na základě jiného vztahu než pracovního, služebního a členského poměru k zaměstnavateli. Nejčastěji to jsou odměny za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odměny podle předpisů o autorském právu, odstupné, odměny členům orgánů společnosti a družstva (s výjimkou tantiém hrazených ze zisku), odměny učňům aj.

Aktiva a pasiva

Aktiva a pasiva pojišťoven a penzijních fondů v tabulkách 15 a 21 (a v souhrnné tabulce 1) se od 1. čtvrtletí roku 2008 vytváří z údajů poskytovaných Českou národní bankou.

Základní údaje o dlouhodobém nehmotném a hmotném majetku

Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku zahrnuje výdaje vynaložené v průběhu sledovaného čtvrtletí na získání dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku:

- formou koupě nebo vytvořením vlastní činnosti (ve vlastní režii),
- nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti,
- bezúplatným nabytím či převodem podle právních předpisů nebo přeřazením z osobního užívání do podnikání. Vykázaný objem investic tedy obsahuje postupně nebo jednorázově

vynaložené výdaje investičního charakteru, bez ohledu na to, zda majetek byl či nebyl v daném čtvrtletí uveden do užívání. Do hodnoty pořízeného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku je zahrnuta též hodnota majetku užívaného formou nájmu, prostřednictvím smlouvy o finančním leasingu, a to ve výši jeho pořizovací ceny (nikoli splátek). (Jedná se o ty smlouvy, jejichž datum počátku splatnosti spadá do období sledovaného čtvrtletí). Jelikož je pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vykazováno na straně uživatelů, uvádějí společnosti zabývající se finančním leasingem pouze majetek, jež samy používají k výkonu své činnosti. Tu část pořízeného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, jež byla zakoupena za účelem pronájmu formou finančního leasingu, finanční leasingové společnosti ve svém majetku nevykazují, bez ohledu na to, že jsou podle stávající legislativy vlastníky tohoto majetku.

Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku celkem - údaje se čerpají z obratu strany Má dáti účtů evidujících pořízení dlouhodobého nehmotného majetku (v závislosti na účtové osnově a způsobech účtování zpravodajských jednotek), příp. z příslušného majetkového účtu (pokud byl pořízený majetek účtován přímo na něj). Uvede se vždy pouze úhrn za ty položky obratu, které byly zaúčtovány ve sledovaném čtvrtletí (nikoliv obrat od počátku roku). Do dlouhodobého nehmotného majetku patří:

- výdaje spojené se založením nového podniku,
- nehmotné výsledky výzkumné a obdobné činnosti, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv,
- software,
- výrobně technické poznatky (know-how),
- licence,
- předměty průmyslových práv a jiné výsledky duševní tvořivé činnosti, které jsou předmětem ocenitelných práv nabývaných i poskytovaných.

Pořízení dlouhodobého hmotného majetku celkem - údaje se čerpají z obratu strany Má dáti účtů evidujících pořízení dlouhodobého hmotného majetku (v závislosti na účtové osnově a způsobech účtování zpravodajských jednotek), příp. z příslušného majetkového účtu (pokud byl pořízený majetek účtován přímo na něj). Uvede se vždy pouze úhrn za ty položky obratu, které byly zaúčtovány ve sledovaném čtvrtletí (nikoli celý obrat od počátku roku). Do dlouhodobého hmotného majetku patří:

- bytové budovy, nebytové budovy a ostatní stavby,
- dopravní prostředky,
- stroje, přístroje, zařízení a inventář,
- pěstitelské celky trvalých porostů, základní stádo a tažná zvířata,
- pozemky (vč. lesních) a ložiska nerostných surovin
- ostatní dlouhodobý hmotný majetek – zahrnuje umělecká díla a umělecké předměty, které nejsou součástí stavby a dlouhodobý hmotný majetek, který nebyl zahrnut ve výše uvedených položkách.

Tržby z prodeje a bezúplatné předání dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - V případech, že dlouhodobý nehmotný či hmotný majetek byl předán jinému uživateli bezúplatně, zahrne se jeho zůstatková cena. Zůstatková cena je rozdíl mezi pořizovací cenou a opravkami.